

Boek 100 jaar Willibrordusorgel

Aanvang: u.
Einde: u.

HET WILLIBRORDUSORGEL - van verguld instrument tot rijksmonument

Een boek over een bijzonder orgel

Weinig orgels in ons land hebben een zo bewogen geschiedenis gekend als het uit 1923 daterende grote Adema-orgel van de voormalige Sint-Willibrorduskerk buiten de veste te Amsterdam dat zich thans als Willibrordusorgel in de kathedrale basiliek Sint-Bavo te Haarlem bevindt. Vanaf de bouw vormde het een voorwerp van tegenspraak.

De Sint-Willibrorduskerk buiten de veste in Amsterdam, een schepping van meester-architect dr. P.J.H. Cuypers was de grootste neogotische kerk in ons land. Het in 1923 gebouwde grote orgel moest het grootste orgel van ons land worden, maar dat doel is nooit bereikt. Helaas werd deze kerk in 1970 gesloopt en het orgel, nog altijd een van de grootste in ons land, dreigde samen met het gebouw ten onder te gaan. Dankzij het privé-initiatief, de inzet, de vasthoudendheid en de offervaardigheid van een groep vastberaden orgelminnaars, die zich in 1969 verenigden in de Stichting Willibrordusorgel, kon het op het nippertje worden gered. Het vond uiteindelijk een nieuwe, passende bestemming in de Kathedrale Basiliek Sint-Bavo te Haarlem in 1971.

Het instrument werd in eerste aanzet in 1923 gebouwd door Joseph Adema en pas in de jaren 1944 - 1949 grotendeels voltooid door diens neef (oomzegger) en opvolger Hubert Schreurs. Na de redding in 1969 was het nog heel lastig om een passende, nieuwe bestemming voor dit grote orgel te vinden. Dat lukte uiteindelijk in de kathedrale basiliek Sint-Bavo in Haarlem.

Reeds kort na de bouw ondervond dit orgel, naast waardering, tevens felle kritiek, in de eerste plaats van hoogstwaarschijnlijk Lou Lichtveld, ook bekend onder zijn latere pseudoniem Albert Helman, die kort tevoren

Stichting Willibrordusorgel

<https://willibrordusorgel.nl/boek-100-jaar-willibrordusorgel/> Geplaatst op: 23 augustus 2024

vanuit Paramaribo in Amsterdam was komen wonen. Ook toen het instrument in 1969 van de slopershamer werd gered, staken de kritische geluiden weer de kop op. De algemene herwaardering kwam pas in de loop van de jaren na de plaatsing in Haarlem, mede dankzij de evenementen die worden georganiseerd zoals de jaarlijkse serie Zaterdagmiddagconcerten van mei t/m september en het Internationaal César Franck Concours. Aanvankelijke pogingen van de Stichting Willibrordusorgel in de jaren '70 om voor het instrument erkenning als rijksmonument te krijgen, slaagden niet. Dat lukte pas in 1995 toen het orgel werd opgenomen in het Rijksmonumentenregister.

HET WILLIBRORDUSORTEL - van verguisd instrument tot rijksmonument - voor- en achterkant

Dit boek telt 299 pagina's en verhaalt de lange en vaak moeizame weg die, zeker niet altijd zonder conflicten, is afgelegd voordat het Willibrordusorgel tot stand kon komen, op het nippertje voor de sloop behoed kon worden, in stand kon worden gehouden, gerestaureerd werd en uiteindelijk algemeen erkend werd als een voor ons land uniek orgel. Ook al ontkomt de inhoud niet aan een aantal technische aspecten, het gaat voornamelijk over de mensen die het instrument in 1923 tot stand brachten, het vanaf het midden van de jaren '40 voltooiden en het in 1969, vlak voor de sloop van de kerk, met succes hebben weten te redden. Het is

voornamelijk geschreven op basis van de archieven van de Stichting Willibrordusorgel en die van Adema's Kerkorgelbouw. Op boeiende wijze toont dit boek hoe dit unieke voorbeeld van klinkend (religieus) erfgoed heeft kunnen overleven.

Esthetisch kent dit orgel met zijn orkestraal karakter een unieke mengeling van Duitse en Franse elementen waarbij het met zijn prachtige grondstemmen en 18 Franse tongwerken een unieke positie in het Nederlandse orgellandschap inneemt.

De auteur van het boek, dr. A.A.M.J. (Ton) van Eck, is niet alleen bijna een kwart eeuw de vaste bespeler van dit orgel, maar ook werkzaam als gecertificeerd orgeladviseur.

Het boek [is gepresenteerd in de kathedrale basiliek Sint-Bavo aan de Leidsevaart in Haarlem](#) (ingang Bisschop Bottemannplein), na het zaterdagmiddagconcert op het Willibrordusorgel, het slotconcert van de 51serie, op 28 september a.s. om 17 uur. De [eerste drie exemplaren van het boek zijn aangeboden](#) aan mr. Wim M.N. Eggenkamp, oud-voorzitter van de Stichting Kathedrale Basiliek Sint Bavo en zeer nauw betrokken bij de aanwijzing van het Willibrordusorgel als rijksmonument, plebaan-deken drs. Floris J. Bunschoten, voorzitter van het parochiebestuur, de eigenaar van het Willibrordusorgel, en Stephan A.E. van Rijt, bestuurslid van Vriendenkring van de Nieuwe Bavo en degene die een groot deel van het beeldmateriaal in het boek heeft verzameld.

Het boek is te koop in de kathedrale basiliek St. Bavo in Haarlem (geopend woensdag t/m zondag 13.00 - 17.00 u.), bij Boekhandel De Vries Van Stockum in Haarlem, bij Boekhandel Blokker in Heemstede en bij Atheneum Boekhandel Haarlem en Amsterdam. Verder kan het worden besteld bij de Stichting Willibrordusorgel via het [bestelformulier op deze website](#) of via een briefje aan de secretaris van de Stichting Willibrordusorgel, Leidsevaart 146, 2014 HE Haarlem . De verkoopprijs bedraagt: € 20,- (€ 17,50 voor donateurs) + verzendkosten.

Sponsors

het
Cultuurfonds

J.C. Ruigrok Stichting

Het Eijken Sluijters - van Aspert Fonds